

λευκά των σαρίκια, καὶ τὰ πορφυρᾶ καὶ χρυσοκέντητα πλατέα των καφτάνια, οἱ δ' ἄγριοι των ὠρυγμοὶ ἐπανεδίδωκαν πρὸ αὐτῶν τὰ ὑπὸ τοῦ σερβικοῦ καὶ γερμανικοῦ πυρὸς κατακρουρογρημένα των στίφη, ὡσάκις δὲν ἐπήρουν πλέον τὰ βούνευρα χιλίων ἐκμανῶν τσαούσιδων. Ἐρρίπτον τοὺς ἵππους των εἰς τοὺς ποταμούς, ὅπως διαβῶσιν αὐτοὺς κολυμβῶντες, καὶ ἐκράδαινον ὑπεράνω τῶν ὑδάτων ῥομφαίας κατασταζούσας αἷμα· ἤρπαζον, διερχόμενοι, ἀπὸ τὸν λαίμῳ καὶ κατεκρήμνιζον ἀπὸ τοῦ σάγματος πασάδες ἀμελεῖς ἢ νυσταλέους· ὡσάκις δ' ἐπήρχετο τροπή, ἐπὶ ἧδων κάτω ἐκ τοῦ ἵππου, καὶ ἐνέπηγον τὰ ἐκ τῶν λυχνιῶν φεγγοβόλα ἐγγχειριδιά των εἰς τὰ νῶτα τῶν φυγάδων στρατιωτῶν· θανασίμως δὲ τιτρωσκόμενοι, ἀνέβαινον, πιέζοντες τὸ τραῦμα, εἰς ὑψηλὸν τι μέρος τοῦ πεδίου τῆς μάχης, διὰ νὰ δεῖξωσιν εἰς τοὺς γιαντισάρους των τὸ νεκρωμένον, ἀλλ' ἀκόμη ἀπειλητικὸν καὶ ἐπιτακτικὸν πρόσωπόν των, μέχρις οὗ κατέπιπτον βρυχώμενοι βρυγμὸν λύσσης ἀλλ' ὄχι ὀδύνης. Ποῖόν τι δ' ἐμελλε νὰ εἶνε τὸ αἶσθημα τῶν κιρρασσιῶν ἢ περιεῖδον ἐκείων νεανίδων, τῶν μόλις ἐξεληουσῶν ἐκ τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ὅτε κατὰ πρῶτον τὴν ἐσπέραν ἡμέρας τινὸς μάχης, ὑπὸ σκηνὴν πορφυρᾶν, πρὸς τὸ ἀμυδρὸν φῶς κληθῆσι, ἔβλεπον παρουσιαζόμενον ἐνώπιον αὐτῶν ἓνα τῶν φοβερῶν καὶ ὑπερῆφάνων ἐκείνων σουλτάνων, μεμεθυσμένον ἐκ τῆς νίκης καὶ ἐκ τοῦ αἵματος; Ἀλλὰ τότε αὐτοὶ ἐγένοντο προσηνεῖς καὶ ἐρωτικοί, καὶ σφίγγοντες τὰς παιδικὰς ἐκείνας χεῖρας ἐντὸς τῶν γιαντικίων καὶ ἐκ τοῦ σφίγματος τῆς σπάθης ἀκόμη σπασμωδῶν χειρῶν των, ἐζήτουν χιλίας εἰκόνας ἀπὸ τὰ ἄνθη τῶν κήπων των, ἀπὸ τοὺς μικραρίτας τῶν ἐγγχειριδίων των, ἀπὸ τὰ ὠραιότερα πτηνὰ τῶν ἀλσῶν των, ἀπὸ τὰ ὠραιότερα χρώματα τῆς ἡοῦς, ὅποια ἀνατέλλει εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ εἰς τὴν Μεσοποταμίαν, διὰ νὰ ἐπαινέσωσι τὸ κάλλος τῶν τρεμουσῶν των δούλων, μέχρις οὗ αὐταὶ ἀνελάβρουν, καὶ ἀπεκρίνοντο μὲ τὴν περιπαθῆ καὶ φαντασιώδη των γλώσσαν:—Στέμμα τῆς κεφαλῆς μου! Δόξα τῆς ζωῆς μου! Γλυκύτατε καὶ φοβερέ μου Κύριε! Νὰ εἶνε πάντοτε λευκὸν καὶ ἔκλαμπρον τὸ πρόσωπόν σου εἰς τοὺς δύο κόσμους τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης! Ἡ δόξα νὰ σὲ παροκολουθῆ παντοῦ ὅπου σὲ φέρῃ ὁ ἵππος σου! Νὰ ἐξαπλωθῆ ἡ σκιά σου ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν! Ἐγὼ δὲ ἄς ἤμην ῥόδον νὰ εὐωδιάζω ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ σαρκίου σου, ἢ πεταλούδα, διὰ νὰ περυγιζῶ ἄνωθεν τοῦ μετώπου σου!—Καὶ ἀκολούθως μὲ φωνὴν σιγανὴν διηγούντο εἰς τοὺς μεγάλους ἐκείνους ἐραστάς των κατηνασμένους, οἵτινες ἀνέκειντο νυσθαλοὶ πρὸς τὸ στῆθος των, τὰς παιδικὰς των ἱστορίας περὶ ἀνακτόρων ἐκ σμαράγδου καὶ ὀρέων ἐκ χρυσοῦ, ἐν ᾧ περίξ τῆς σκηνῆς καὶ καθ' ἅπασαν τὴν καθημαγμένην καὶ σκοτεινὴν πεδιάδα ὁ στρατὸς ἐ-

κοιμάτο. Ἄλλ' ἐκείνοι ἐγκατέλειπον πᾶσαν μαλθακότητα εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ χαρμεῖου, καὶ ἐξήρχοντο ἐκ τῶν ἐρώτων ἐκείνων πλέον ὑπερήφανοι καὶ πλέον διάπυροι. Ἦσαν ἡμεροὶ εἰς τὸ χαρέμιον, ἄγριοι εἰς τὸ πεδίον, ταπεινόφρονες εἰς τὸ τζαμίον καὶ ὑπερήφανοι ἐπὶ τοῦ θρόνου. Ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐλάλουν γλώσσαν πλήρη ὑπερβολῶν βροντοφῶνων καὶ ἀπειλῶν κεραυνοβόλων, καὶ πᾶσα αὐτῶν γνώμη ἦτο ἀπόφασις ἀμετάκλητος, ἥτις προεκήρυττεν ἓνα πόλεμον, ἢ ἀνύψωνεν ἓνα ἄνθρωπον εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς εὐδαιμονίας, ἢ κατεκύλιε μίαν κεφαλὴν πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ θρόνου, ἢ ἐξάπελυσε μίαν καταιγίδα πυρὸς καὶ σιδήρου κατὰ μιᾶς ἀνάρτιδος ἐπαρχίας. Οὕτω δὲ τρέχοντες ὡς ἀνεμοστρόβιλοι ἀπὸ τῆς Περσίας εἰς τὸν Δανούβιον καὶ ἀπὸ τῆς Ἀραβίας εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ διαβιοῦντες ἐν μάχαις, ἐν θριάμβοις, ἐν θήραις, καὶ ἐν ἔρωσιν, μετέβαινον ἀπὸ τοῦ ἄνθους τῆς νεότητος εἰς ἡλικίαν ἀνδρικὴν ἐτι μᾶλλον κοχλάζουσαν καὶ θερμόβουλον, καὶ ἀκολούθως εἰς γῆρας, τὸ ὅποιον δὲν ἠσθάνετο οὔτε τὸ στῆθος τῶν ὠραίων των γυναικῶν, οὔτε ἡ ῥάχις τῶν ἵππων των, οὔτε ἡ λαβὴ τῆς σπάθης των. Οὐ μόνον δ' ἐν τῇ γεροντικῇ ἡλικίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ νεότητι αὐτῶν συνέβαινε πολλάκις, πιεζόμενοι ἀπὸ τὸ βάρος τῆς τερατώδους αὐτῶν δυνάμεως, καταπληττόμενοι αἴφνης καὶ διὰ μιᾶς ἐν τῇ μανίᾳ τῶν νικῶν καὶ τῶν θριάμβων των ἀπὸ τὴν συναίσθησιν εὐθύνης ὑπερανθρώπου, καὶ καταλαμβανόμενοι ὑπὸ εἶδους τινὸς τρόμου ἐν τῇ ἀπομονώσει τοῦ ἰδίου αὐτῶν ὕψους, νὰ στραφῶσιν ὀλοφύχως πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ νὰ διέλθωσιν ἡμέρας ὅλας καὶ νύκτας εἰς τοὺς σκοτεινοὺς μυχούς των κήπων των συνθέτοντες ποιήματα θρησκευτικὰ, ἢ ν' ἀπέλθωσιν εἰς παράλιόν τι, ὅπου ἐμελέτων τὸ κοράνιον, ἢ συνεχόρευον τοὺς ἐκμανεῖς χοροὺς τῶν δερβίσιδων, ἢ εἰς τὸ ἀναχωρητήριον γέροντός τινος ἐρημίτου, ὅπως νεκρώσωσι τὴν σάρκα νηστεύοντες καὶ φοροῦντες τρίχινον τρίβωνα. Ὅπως δ' ἐν τῷ βίῳ, οὔτω καὶ ἐν τῷ θανάτῳ ἐπεφάνησαν ἅπαντες σχεδὸν πρὸς τοὺς λαοὺς αὐτῶν μὲ πρόσωπον ἢ σεβαστὸν ἢ φοβερὸν, εἴτε ἀπέθνησκον ἐν γαλήνῃ ἱεροπρεπεῖ, ὅπως γενάρχης τῆς δυναστείας, εἴτε πλήρεις ἡμερῶν ἐνδόξων ἄμα καὶ ὀλιβερώων, ὅπως ὁ Ὀρχάν, εἴτε ὑπὸ τὸ ἐγγχειρίδιον προδότου, ὅπως Μουράδ ὁ Α', ἢ ἐν τῇ ἀπογνώσει τῆς ἐξορίας, ὅπως ὁ Βαγιαζήτ, ἢ συνδιαλεγόμενοι ἡσύχως ἐν τῷ μέσῳ στεφάνου σοφῶν καὶ ποιητῶν ὡς Μωάμεθ ὁ Α', ἢ ἐκ λύπης δι' ἧτταν, ὅπως Μουράδ ὁ Β'. Δύναται δὲ νὰ εἴπῃ τις μετὰ βεβαιότητος, ὅτι τὰ ἀπειλητικὰ αὐτῶν φάσματα εἶνε ὅ, τι μεγαλοπρεπέστερον καὶ ποιητικώτερον θέλει ἀπομεινῆ εἰς τὸν αἵματοβαφῆ ὀρίζοντα τῆς ὀθωμανικῆς ἱστορίας.

¹Ἐπειτα συνέχισα.

Οἱ κάτοικοι τῆς Βρασιλίας ἀνέρχονται εἰς 11, 100,000.